

ryfylkemuseet

Årsmelding 2010

Vedtatt av styret 16.03.2011

0 INNLEIING OG SAMANDRAG

Årsmeldinga til Ryfylkemuseet bygger på ein detaljert resultatrapport som direktøren leverer til styret. På noen punkt er likevel årsmeldinga utfyllande i forhold til resultatrapporten.

Dei viktigaste resultatene av strevet i 2010 har vore desse (henta frå resultatrapporten):

Arbeidet med ordning av samlingane gjer store framsteg:

- I samband med flytting av arkivet frå Nesasjøhuset til nybygget på Sand er det gjennomført eit arkivsikringsprosjekt som har ført til god orden og oversikt over arkivet.
- Ein stor del av samlingane i Hjelmeland og Årdal bygdemuseum er katalogiserte i Primus.
- Den store, testamentariske gáva frå Ruth Kvæstad er ordna, reingjort, merka og registrert.
- Inventaret på Li er registrert.
- 1700 foto er digitaliserte.
- Digitaliseringa av lydmedialet i folkemusikkarkivet har kome i gang.

Bygningsvernet er ytterlegare styrka dette året:

- Det er oppnådd omfram støtte som har gitt grunnlag for engasjement av prosjekthandverkar i tillegg til dei fast tilsette.
- Restaureringa av eldhuset på Viga er gjennomført og arbeidet held fram på dei andre husa.
- Det er gjennomført kurs og dokumentasjonsprosjekt for å hente fram, dokumentere og vidareføre den handlingsborne tradisjonskunnskapen.
- Det er gjennomført store vedlikehaldsarbeid på ”Brødrene af Sand”, Guggedalsloftet og Hustveit.
- Li-tunet bidrar til å styrke profileringa mot bygningsarven.
- Museet utarbeider ei utgreiing om bygningsvernet på musea i Rogaland for Kulturdepartementet.
- Vi har utvikla eit bygningsarkiv som også inngår som modell for oppbygging av bygningsarkiv ved musea i ”Handbok for bygningsvern”.
- Staten styrker bygningsvernet med ein million kroner frå 2011.

Det blir samla og produsert ny kunnskap gjennom fleire prosjekt:

- Første bandet av gardshistoria for Jelsa er ferdig.
- Dokumentasjonsdelen av Bedehusprosjektet er langt på veg gjennomført.
- Dokumentasjonsdelen av prosjektet ”Common Ground”, om innvandring frå Vest-Europe er gjennomført.

Det fleirkulturelle engasjementet held fram også gjennom drift av internasjonale kafear i Suldal og Sauda.

Den utoverretta delen av verksemda er i positiv utvikling:

- Det er produsert nye utstillingar i løa på Hustveit. Desse står opne heile døgnet. Her er installert telleverk for publikum. Justert for feilkjelder antar vi at besøket har vore ca. 2.000.
- Med grunnlag i arven frå Kvæstad blei det produsert ei utstilling på Nesasjøhuset kalla "Ein kvinneheim". Samla museumsbesøk på Nesasjøhuset har vore 5.603.
- Vi har på oppdrag frå Suldal Vekst drive turistinformasjon i Nesasjøhuset på Sand.
- Det har elles vore faste opningstider på 8 anlegg.
- Eit forsøk på ambulerande museumsvert har gjort det muleg å ha opningstilbod på ytterlegare 5 anlegg.
- Det er gjennomført 45 større og mindre arrangement.
- Det er gjennomført skulesekktilbod knytt til "Brødrene af Sand", Røynevarden og Industriarbeidarmuseet.
- Det samla besøket, inklusive besøket i turistinformatjonen, har vore rekordhøge 21.552.

1 ORGANISERING AV VERKSEMDA

Museet er sidan 1991 organisert som ei sjølveigande, privat stifting. Styret blir oppnemnd av venneforeininga til museet, kommunane i Ryfylke, Rogaland fylkeskommune og dei tilsette.

VENNEFOREININGA

Etter endringar i lov om stiftingar blei medlemmane til museet frå 2007 organisert i ei venneforeining. Ved årsskiftet var det 396 som hadde fornya medlemskapen sin i venneforeininga gjennom betaling av årspengar. Det var 16 færre enn året før. Dei registrerte medlemmane fordeler seg slik mellom dei enkelte kommunane i Ryfylke:

KOMMUNE	2009	2010
Forsand	2	2
Strand	14	15
Hjelmeland	44	41
Suldal	145	140
Sauda	44	41
Finnøy	31	30
Rennesøy	29	30
Kvitsøy	5	5
Andre	98	92
SUM	412	396

Det blei halde årsmøte for medlemmane på Sand 4. mars.

I styret for venneforeininga sit Jorunn Strand Vestbø (leiar), Einar Berge og Kristoffer Nødland. Solveig Sande og Trygve Brandal er varafolk.

Venneforeininga har meldt seg inn i Forbundet for norske museumsvenner og planlegg eit seminar for venner av Ryfylkemuseet i tilknytning til årsmøtet våren 2011.

I tillegg til Venneforeininga til Ryfylkemuseet er det oppretta ei sjølvstendig venneforeining for ”Brødrene af Sand”. Museet samarbeider også med ei rekke andre foreiningar. Sjå meir om dette nedanfor.

STYRET

Styret har 13 medlemmar:

For medlemmane (valde på årsmøtet til venneforeininga):

Terjer Hidle, Finnøy (leiar)
Kristoffer Nødland, Sauda

Vara: Audun Rake
Vara: Lars Olav Fatland

For kommunane (valde av kommunestyra):

Thor Håland, Forsand
Einar Berge, Strand
Ingjerd Nicolaysen, Hjelmeland
Tormod Skeie, Suldal
Gro Voldner Birkeland, Sauda
Heidi Skifjell, Finnøy
Bjørg Vestbø, Rennesøy
Anders Nordbø, Kvitsøy

Vara: Reidar Thu
Vara: Birgit Hjelbak
Vara: Olav Hetland
Vara: Kari Vaage Gjuvsland
Vara: Knut Risvold Aalvik
Vara: Grethe Kolbjørnsen
Vara: Christoffer Hausken
Vara: Monika Høie

For fylkeskommunen (valde av fylkestinget):

Ellen Solheim

Vara: Rune Tvedt

For dei tilsette:

Trygve Brandal
Åshild Marie Øverland

Vara: Kjell Johnsen
Vara: Bernd Elmies

Styret har hatt 3 møte og behandla 20 saker.

I arbeidsutvalet sit Terjer Hidle, Tormod Skeie, Einar Berge, Ellen Solheim og Trygve Brandal. Arbeidsutvalet har ikkje hatt møte dette året.

TILSETTE

Museet har i meldingsåret hatt desse tilsette:

Faste stillingar:

Roy Høibo, direktør
Sanja Ignjatic, kontorleiar
Maria Corazon A. Dørheim, reinhaldar (50%)
Trygve Brandal, førstekonservator/avdelingsleiar formidling og samlingar (80%)
Bernd Elmies, arkivar, (80%)
Åshild Marie Øverland, formidlar (80%)
Grete Holmboe, antikvar/avdelingsleiar bygningsavdelinga
Kjell Johnsen, museumshandverkar/driftsleiar
Sven Hoftun, museumshandverkar/driftsteknikar
Ruth Anne Moen, konservator folkemusikkarkivet
Ernst Berge Drange, førstekonservator/bygdebokforfattar

Mellombels stillingar:

Tone Alise Årtun, prosjektmedarbeidar/vikar
Kjell Gunnar Haraldseid, prosjekthandverkar, frå 17.08
Åshild Vetthus, vikar folkemusikkarkivet, (50%) frå 22.09

Gjennom løyving over statsbudsjettet for 2011 kunne prosjekthandverkaren gå over i fast stilling frå 1.01.2011. Det vil bli tilsett ny prosjekthandverkar.

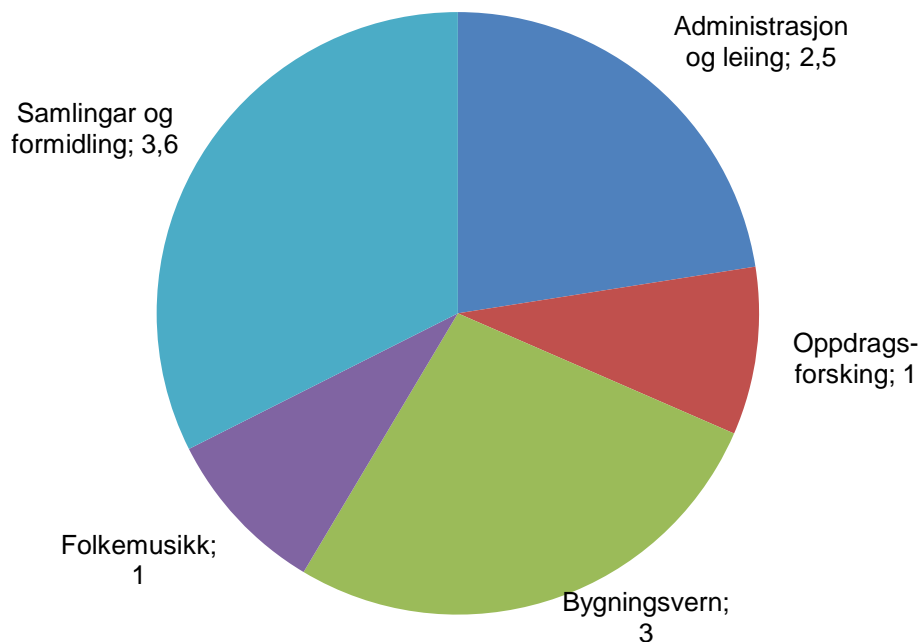
Sesongtilsette, ekstrahjelp og korttidsengasjement:

AmiraMohamaed Abdalla, reinhald
Anita Svendheim, museumsvert
Audun Magnus Skjelbreid, omvisar
Britt Pernille Frøholm, instruktør hardingfele
Bård Drange, museumsvert
Conny Rasmus, museumsvert
Elin Sandvik, museumsvert
Ellen Synnøve Hoftun, julenisse
Erling Berstad, instruktør hardingfele
Felis Mohamud, kokke
Frode Kristensen, museumsvert
Hanna Yusuf Hussein, kokke
Jan Olav Omundsen, omvisar
Jarle Marvik, museumsvert
Kadra Barre Yousuf, reinhald
Lajla Re4nate Buer Storli, instruktør hardingfele
Lars Kristian Bakka, ekstrahjelp
Laurentsa Wigestrands, museumsvert
Mari Andrea Ness, instruktør folkedans
Marian Langenberg, museumsvert
Marie Meidell Kristensen, museumsvert
Mark James Laurenson, dansesepel og praktisk medhjelpar
Marthe Hamre Lien, museumsvert
Melissa Weerstand, museumsvert
Nusreta Softic, kokke
Oddgeir Heggland Randa, gartnar
Peter ten Napel, museumsvert
Sabira Berbic, kokke
Sigrid Bø Grønstøl, foredragsholder
Sigurd Johan Heide, instruktør folkedans
Siri Dyvik, dansespel
Stojna Pehlivanovic, kokke
Sveining Søyland Moen, museumvert
Tomine Jelsa Landsnes, reinhald
Torkjell Bruland Lavoll, instruktør hardingfele
Vanja Ignjatic, museumsvert og ekstrahjelp

Praksisplassar

Aleksander Torsteinbø, Sand skule

Til saman har museet hatt arbeidsgjevaransvar for 12,9 årsverk, praksisplassane ikkje medtatt. Av desse er 11 årsverk knytt til den ordinære drifta. Dei to prosjektstillingane er da ikkje medtatt. Fordelinga av desse årsverka mellom dei ulike oppgåvene er slik:

Denne modellen gir eit uttrykk for dei personalressursane som er til rådvelde for den ordinære drifta. Innafor avdelinga for samlingar og formidling går om lag eit årsverk til sesongdrift av museumsanlegga. Etablering av nye tilbod i kommunane og oppjustering av eksisterande avdelingar krev nye ressursar til drifta. Det er såleis behov for å styrke formidlinga. Personalressursane i administrasjonen, som også omfattar reinhald, er heller ikkje justert i samsvar med veksten i verksemda.

Sjukefråveret har vore på 8,37%. Det er ein auke frå 2,70% i 2010. Auken skuldast i hovudsak ei langtidssjukemelding.

FRIVILLIG ARBEID

Summen av den frivillige innsatsen er vanskeleg å dokumentere, men oversynet nedafor viser at han er ganske omfattande:

Venneforeininga for Brødrene af Sand utfører eit stort arbeid for å halde ”Brødrene af Sand” i drift. Til arbeidet med rigging/nedrigging og vedlikehald reknar venneforeininga årleg kring 500 dugnadstimar. I tillegg kjem den frivillige deltakinga i seglingar med fartøyet.

På Kvitsøy har vennegjengen deltatt aktivt i arbeidet med å drive Hummarmuseet. Gjengen er nå i arbeide med planar for utviding av drifta og vidareutvikling av museet.

På Rennesøy har folk frå bygdekvinnelaget og historielaget tatt på seg vertskapet på Bakken.

På Håland har Erfjord grendautval nemnt opp eit gardsstyre som deltar i arbeidet med tilsyn og stell av hagen.

Bygdekvinnelaga i Hjelmeland, Erfjord og Suldal hjelper oss med hovudreingjering i Viga, på Håland og på Kolbeinstveit.

Museet drar også nytte av frivillig innsats i arbeidet med den frukthistoriske hagen i Viga. Rogaland fruktdyrkarlag stiller med ein representant i faggruppa for hagen.

I Sauda er det eit museumslag knytt til industriarbeidarmuseet. Museumslaget har den siste tida særleg engasjert seg i arbeidet for vern og bruk av Søndena kraftstasjon, den såkalla Stasjon 3.

Vi har eit samarbeid med frivillige i Foreininga Suldalsdampen om seglingar med D/S Suldal på Suldalsvatnet.

I arbeidet med atterreising, dokumentasjon og vidareføring av den handlingsborne tradisjonskunnskapen i bygningsfaga er vi heilt avhengige av at tradisjonsberarar og informantar stiller opp og er med oss i arbeidet. I år har det vore stor innsats i restaureringsarbeida på Viga, men det har også vore frivillig deltaking i arbeidet med Guggedalsloftet på Kolbeinstveit.

KVALITETSSIKRING

Museet driv eit systematisk HMS-arbeid i samarbeid med Ryfylke HMS-senter. Det blir kvart år utarbeidd ein samarbeidsplan som lister opp dei tiltaka ein tar sikte på å gjennomføre.

Museet blei i 2008 meldt inn som IA-bedrift. Innmeldinga er i år følgt opp med kursing og iverksetting av praktiske tiltak. IA-avtalen vil bli fornya i 2011.

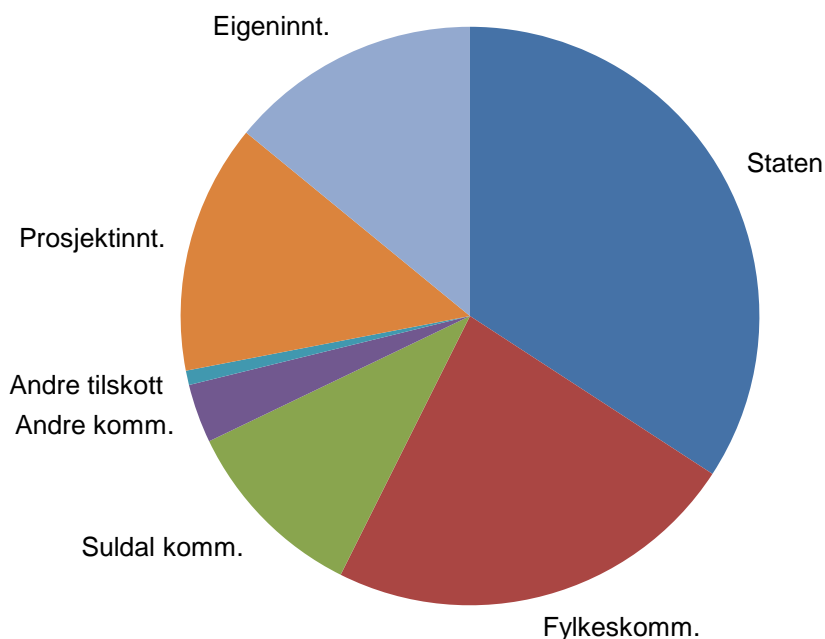
Det blir frå overordna styresmakter stilt krav om eit stort utval planar for verksemda. Med grunnlag i slike planar utarbeider vi kvart år rullerande handlingsprogram og årsplanar.

For å vedlikehalde og utvikle kompetansen til dei tilsette prøver vi å delta på møte, kurs, seminar og konferansar innafor aktuelle fagområde, og vi oppmuntrar dei tilsette til å ta på seg verv i nasjonale og internasjonale organisasjonar for på den måten å få rimeleg tilgang til informasjon og kompetanseutviklande aktivitetar. Alle dei fast tilsette har deltatt på slike aktivitetar i 2010. Detaljert oversyn over deltakinga finst i resultatrapporten til styret.

RAMMEVILKÅR

Inntektene til museet er driftstilskott frå Kulturdepartementet, fylkeskommunen, vertskommunen Suldal og andre kommunar i Ryfylke, ulike former for prosjektilskott, tilskott til særlege tiltak, gåver og eigeninntekter i form av billettinntekter, sal av tenester, medlemspengar, varesal, kurs m.v.

Det er særleg Museumsreforma som har gitt grunnlaget for den veksten i løyvingane som museet har fått dei siste åra. Museumsreforma er eit statleg program for vidareutvikling av musea. Summen av bokførte inntekter var på vel 10 mill. kr. Av dette utgjord driftstilskotta 7 mill. kr. Fordelinga av inntektene til museet kan framstillast slik:

Kulturdepartementet bidrar med det største tilskottet til drifta, deretter kjem Rogaland fylkeskommune og vertskommunen, Suldal. Eigeninntekten omfattar m.a. sal av bygdeboktenester til Suldal kommune. Prosjektinntekter er omframme gåver og tilskott til særskilte prosjekt eller investeringar.

Kulturdepartementet understrekar i sitt tildelingsbrev at ”fylkeskommunane, vertskommunar og kommunar som nyt godt av kompetansen, formidlinga og andre tenester frå musea, har eit grunnleggjande delansvar for finansieringa av musea”. Det går fram av figuren at kommunane ikkje tar dette ansvaret inn over seg. På denne bakgrunnen har styret tatt eit nytt initiativ for å få kommunane til å engasjere seg sterkare i museumsarbeidet i regionen. Med bakgrunn i ein modell for fordeling av eit driftstilskott i forhold til folketal og aktivitet presenterte styret eit forslag som til saman kunne gitt museet ei meirinntekt på 850.000 kroner. Men dette fekk ikkje tilslutning.

Tilskotta til Ryfylkemuseet frå kommunane var i 2010 slik:

KOMMUNE	DRIFTSTILSKOTT
Forsand	0
Strand	50 000
Hjelmeland	48 430
Suldal	1 077 000
Sauda	100 000
Finnøy	0
Rennesøy	30 000
Kvitsøy	0

Hjelmeland kommune har gjort vedtak om betydelege tilskott til restaureringsarbeida i Viga frå 2011. Forsand og Kvitsøy dekker kostnadane med drift av Forsand bygdemuseum og Kvitsøy Hummermuseum direkte.

MUSEUMSBYGG

Museet kunne gle seg over nytt museumsbygg for magasin, verkstad og kontor i 2009. Det er blitt eit funksjonelt og godt bygg som har gitt dei tilsette gode arbeidsforhold. Overflytting av arkiv til nybygget har halde fram også i 2010.

Da det blei klart at nybygget kom på plass innafor dei økonomiske rammene som var føresett, blei det sett i gang arbeid med reising av ein stålhall for lager- og byggeformål. Arbeidet med denne er fullført i 2010.

Med desse bygga har museet tatt eit langt steg for å få dekkja nødvendige rombehov for drifta. Det var likevel nøkterne rombehov som blei lagt til grunn for planlegginga, og vi ser at vi har liten reserve for magasinering av gjenstandsmateriale. Det kan, innafor ikkje alt for lang tid, vera behov for å utvide stålhallen. Museet bør ta høgde for dette i disponeringa av sine ressursar.

2 MUSEET SOM SAMFUNNSMINNE

Den eine, store oppgåva til musea er å vera *samfunnsminne*. Dette gjer vi gjennom å drive med innsamling, dokumentasjon, forskning og bevaring.

BYGNINGAR

Den bygningsssamlinga Ryfylkemuseet forvaltar er relativt stor. Ved utgangen av meldingsåret var talet på antikvariske bygningar som museet har fullt eller delt ansvar for 73. Bygningane fordeler seg slik på dei ulike avdelingane:

KOMMUNE	STAD	EIGAR	TAL
Forsand	Bergevik	Grunneigar/Forsand kommune	1
Hjelmeland	Viga	Sjølv	10
Suldal	Håland	Sjølv	3
	Jelsa	Sjølv	1
	Sand	Sjølv	1
	Kvæstad	Sjølv	1
	Ritland	Grunneigarane	4
	Kolbeinstveit	Sjølv	15
	Øystad	Grunneigarane	2
	Lalid	Grunneigarane	1
	Røynevarden	Sjølv	6
	Li	Suldal kommune og Rogaland fylkeskommune	13
Sauda	Hustveit	Sjølv/Staten	10
	Åbø-byen	Sjølv	2
	Slettedalen	Sauda kommune	1
Rennesøy	Bakken	Rennesøy kommune	1
Kvitsøy	Grøningen	Kvitsøy kommune	1
SUM			73

Den store bygningsmassen reiser utfordringar av to slag: Den eine er å ha tilstrekkeleg kapasitet til å kunne drive eit tilfredsstillande restaurerings-, pleie- og vedlikehaldsarbeid. Den andre er å ha tilfredsstillande kompetanse til å kunne drive ei truverdig forvaltning av bygningsssamlinga.

Gjennom systematisk arbeid sidan 1995 har vi etter kvart bygt opp god kompetanse på bygningsvern. Vi legg stor vekt på å hente fram, dokumentere og vidareføre den handlingsborne tradisjonskunnskapen som vi ser på som ei verneoppgåve i seg sjølv. Dette er i tråd med UNESCOs konvensjon om immaterielt kulturvern som Norge har slutta seg til, og der handverkskunnskap er ei av dei prioriterte arbeidsoppgåvene.

Kompetansehevinga har ført til at vi har fått eit meir realistisk bilde av tilstanden til bygningane. Denne er dessverre dårlegare enn vi tidlegare har rekna med, og det er avdekkja eit stort etterslep på vedlikehald. Vi ser også at endring mot eit våtare og mildare klima aukar behovet for vedlikehald og reparasjon av bygningane våre.

Vi er tildelt rolla som ansvarsmuseum for Nasjonalt nettverk for bygningsvern og handverkskompetanse på museum (Byggnettverket). Gjennom rolla som ansvarsmuseum har vi arbeidd for å styrke merksemda om bygningsvernet på musea. Dette har ført til ei prioritering av byg-

ningsvernet i tildelingane frå Kulturdepartementet, der også vi kunne gle oss over friske midlar i statsbudsjettet for 2011. Som ein lekk i arbeidet med å styrke bygningsvernet på museet har Kulturdepartementet bedt oss utarbeide ei utgreiing om kulturhistoriske bygningar på musea i Rogaland. Denne blir avlevert i februar 2011.

Med nye handverkarstillingar frå 2007 og 2011 har vi fått ein god auke i kapasiteten. Vi reknar nå med at vi har ein bygningsavdeling som er rimeleg dimensjonert i forhold til løpande vedlikehald, men det er framleis behov for ekstrainsats for å ta att etterslep.

I 2010 er den største ressursen sett inn på å redde bygningane på Viga i Hjelmeland. Her har vi lukkast med å oppnå omframme midlar i form av gåve frå ein privat givar og tilskott frå Hjelmeland kommune. Arbeida i Viga er ikkje fullfinansierte, og arbeida her vi pågå i fleire år.

FARTØY

Museet eig 12 mindre båtar og Ryfylke-jekta ”Brødrene af Sand”.

Venneforeininga for ”Brødrene af Sand” har også i 2010 tatt hovudansvaret for drifta av fartøyet og har lagt ned eit stort arbeid med vårpuss og anna vedlikehald, rigging for sesongen og nedrigging og klargjering for vinteropplag. Venneforeininga har tilsyn med fartøyet medan det ligg i vinteropplag.

GJENSTANDAR

Museet eig eller disponerer gjennom deponeringsavtalar følgjande gjenstandssamlingar:

KOMMUNE	STAD	TAL GJENSTANDAR	AV DESSE		
			REGISTRERT	KATALOGISERT	KAT. I PRIMUS
Forsand	Forsand b.mus. (D) ¹	700	0	640	0
	Bergevik, sjøhuset	500	0	0	0
Hjelmeland	Viga ²	2192	2192	2192	2170
	Hjelmeland b.mus. (D)	1688	1348	1348	1346
	Årdal b.mus., Høiland ³ (D)	591	225	229	210
Suldal	Håland	854	854	854	854
	Jelsa skulemuseum	67	0	0	0
	Sand ⁴	2221	2221	1301	1301
	Kolbeinstveit	1211	1211	1211	1211
	Røynevarden	359	359	359	359
	Kvednahola	44	0	0	0
	Li (D)	988	988	988	0

¹ D: Gjenstandane er deponert til Ryfylkemuseet. Eigedomretten ligg hos den respektive kommunen.

² Grunneigar på garden står som eigar av gjenstandane.

³ Samlinga vart huslaus i Årdal i 2010 og måtte flyttast til Sand. Ein del av gjenstandane vart kasserte pga. dårleg tilstand.

⁴ I utstilling på Nesasjøhuset, i magasin i nybygget og i lagerhall på Gardaneset.

Sauda	Hustveit	527	527	527	527
	Industriarb.museet	539	539	489	539
	Sauda museum	1227	1227	186	186
Finnøy	Finnøy bygdemuseum (D)	1700	1669	1669	0
Rennesøy	BibMus, Kulturhuset	165	0	0	0
	Bakken	100	0	0	0
	Mosterøy b.mus.	455	455	0	0
Kvitsøy	Hummermuseet (D)	348	348	0	0
Magasinet Åmøy ⁵	Åmøy	3084	2784	2784	2784
SUM		19560	15959	13789	11487

Etter at det i fleire år har vore gjort eit systematisk arbeid med katalogisering av gjenstandssamlingane, har katalogiseringsarbeidet i 2010 i hovudsak vore retta mot foto. Men kapasiteten på katalogisering har vore redusert fordi medarbeidaren som arbeider mest med dette har vore engasjert med prosjektarbeid (arkivsikring). Dette året er det katalogisert 24 gjenstandar i dataprogrammet Primus. Til saman er 11487 av museets gjenstandar katalogiserte i Primus.

Museet fekk i 2009 innbuet i eit hus i Suldal som testamentarisk gåve frå Ruth Kvæstad. I alt dreier dette seg om 522 tilvekstførte gjenstandar. Desse er ordna, reingjort, merka og registrert, og nesten halvparten (252) av dei vart delvis katalogiserte i Primus i 2010. På garden Li i Hylsfjorden, som er kjøpt av Rogaland fylkeskommune og Suldal kommune, har vi registrert og fotografert gjenstandane, i alt 988 nummer.

I Viga har registreringsarbeidet halde fram, og 2192 gjenstandar der er registrerte. Så godt som alle er fotograferte og katalogiserte i Primus. Diasbilda med gjenstandsfoto er tilført museet sitt fotoarkiv dette året. Det meste av gjenstandane i stabburet, eldhuset, Sisselastova og hovudhuset i Viga er katalogiserte. Arbeidet blir utført av Åse Jensen, som arbeider frivillig for oss. Gjenstandssamlinga i Viga er deponert til museet av tidlegare eigar av bygningane.

Tilveksten til gjenstandssamlingane var elles på 50 gjenstandar frå 15 forskjellige private gjevarar. Gjevarane var Einar Schibevaag, Rennesøy husflidslag, Anna Bjørkenes, Anne Akri Galland, Hallvard Foss, Jon Meling, Tomrod Hustveit Mo, Ruth Herabaka, Suldal kommune, Svein Helge Høyvik, Sven A. Svensen, Borghild Mo m.fl., Elfrid Kjølviks dødsbu, Anne Bjørkenes og Mosterøy bedehus. Vi har fått tilbod om gjenstandar frå fleire andre i tillegg, men dei har vi takka nei til av ulike grunnar.

Størsteparten av gjenstandane til museet er plasserte i miljøutstillingar på dei ulike anlegga. Resten er magasinerte på tre ulike lokalitetar: I lagerhallen som Ryfylkemuseet disponerer i fellesmagasinet for musea i Rogaland på Åmøy, i magasinet i nybygget på Sand og i lagerhallen på Gardaneset på Sand.

⁵ Dei største gruppene her er gjenstandar frå Erfjord bygdemuseum og frå samlinga etter Johs. Rasmussen på Sand.

NATURHISTORISKE SAMLINGAR OG KULTURLANDSKAPSVERN

Ryfylkemuseet er i hovudsak eit kulturhistorisk museum. Men slik samlingane er lokaliserte, ligg forholda godt til rette for å formidle samanhengar mellom kultur og natur. Det er særleg to stader vi har kome i gang med slikt arbeid.

I samarbeid med Nordisk Genbank og frivillige krefter i Hjelmeland er det bygt opp eit klonarkiv med 130 tre av 93 eldre eple-, pære- og plommesortar frå Ryfylke på Viga i Hjelmeland. Det er gjennomført hogging av ein del av trea i den eldre delen av hagen for å gi meir plass til dei som står att, og frukttrea vart skorne i april. Så godt som alt tilgjengeleg areal i Viga er nå tilplanta.

Gjennom samarbeid med Sauda kommune, Fylkesmannen i Rogaland og Nord-Rogaland og Sunnhordland friluftsråd har museet i lengre tid arbeidd med restaurering, tilrettelegging og skjøtsel av det eine bruket på Hustveit i Sauda. Gjennom bruk av forkjøpsrett har Staten her sikra seg eit unikt naturområde som strekker seg frå fjorden og opp til høgaste heia. Potensialet for bruk til kultur- og naturhistorisk formidling, undervisning og friluftsføremål er stort. Frå museet si side har vi satsa mye på å følgje opp samarbeidsavtalen, og har i år fullført arbeidet med gjenreising av løa på garden. Denne vil gi oss rom både for utstillings- og undervisningsføremål. Det er utarbeidd revidert plan for vidare utvikling og drift av anlegget. Denne er lagt til grunn for søknadar om omframme tilskott til gjennomføring av tiltaka.

Gjennom avtale med grunneigaren har Nesflaten skule fått høve til å bruke jord på Røynevar den til poteter og anna. Dette er først og fremst eit skuleprosjekt, men det er også eit bidrag til formidling av bruken av åkerarealet kring husa på plassen.

FOTO

Ryfylkemuseet har ei stor fotosamling som tel vel 95 000 foto. Dette fordeler seg på kulturhistoriske foto frå regionen, spesialsamlingar, egne opptak og gjenstandsfoto.

	<u>Tal på foto</u>	<u>Herav digitalisert</u>
Kulturhistoriske foto		
Repro av innlånte originalfoto frå fire kommunar (Sauda, Suldal, Hjelmeland, Finnøy), svart-kvitt film	8318	5878
Digitale kopiar av innlånte originalfoto	721	
Originalfoto	2821 11 860	757
Spesialsamlingar		
Alice Archer	633	633
Julius Bårdsen, Sand	4100	491
Heradsskogmester Kveim, Sauda	2429	
Gartnerhallen	1242	
Widerøe's Flyveselskap	1035	413
Suldalsposten, reportasjefoto	11685	
Bygningsvernprosjektet	5177	
Bunad- og folkedraktrådet	503	
Frå idé til næring	519	

Finn Johannesen, Stavanger	10 000		231
Suldal reiselivslag	2461	39 784	
Eigne opptak			
svart-kvitt film	8191		
fargefilm	386		
dias	10075		
digitale foto	10325	28 977	
Andre digitale foto (Suldal reiselivslag)		4 131	
Gjenstandsfoto			
svart-kvitt film	3952		
dias	5398		8054
digitale foto (originalt digitale)	1311	<u>10 661</u>	
Sum		<u>95 413</u>	15 824

Vi har ca. 12 500 kulturhistoriske foto frå Ryfylke (medrekna Archer-samlinga). Størsteparten av desse er reprofoto, avfotograferingar av eldre bilde som er lånte inn frå eigarane av bilda. Museet har hatt slike fotoaksjonar i samarbeid med kommunane i Sauda, Suldal, Hjelmeland og Finnøy og sit med negativar i arkivet. Opplysningar om hovuddelen av dei eldre bilda er katalogiserte og lagt inn i database i programmet Primus. Enno er berre ein mindre del av desse reprobilda digitaliserte, men vi arbeider med å få digitalisert stadig meir.

I 2010 har vi registrert ein tilvekst på 650 kulturhistoriske foto. 620 er analoge foto, som etter ein oppryddingsaksjon i fotoarkivet vart tilvektførte dette året. 30 foto er digitalisering av nyinnlånte originalfoto. I tillegg til dette kjem ein tilvekst frå Suldal reiselivslag på 2461 dias- og papirfoto (deponi). Fotosamlinga etter Stavanger-mannen Finn Johannesen har museet hatt i arkivet eit par år, men avtale om overtaking vart signert først i 2010. Her er det ei stor mengde av negativar og papirbilde, anslagsvis 10 000 foto. Johannesen reiste mykje i Ryfylke, særleg i Suldal, men også rundtom i andre delar av fylket. Samlinga er førebels berre delvis ordna.

Av egne opptak er det tilført 2713 digitale foto. Av gjenstandsfoto er det tilført 1871 diasfoto av gjenstandar i Vigatunet og 437 digitale gjenstandsfoto. Mesteparten av desse er frå Li. Samla tilvekst blir såleis 5671 foto.

Det er dessutan laga digitale kopiar av 1459 foto (dias og negativar) i fotoarkivet. Størsteparten av desse er kulturhistoriske foto frå Suldal frå fotoinnsamling i 1982.

Etter kvart som fotosamlinga blir digitalisert kan heile eller delast av samlinga gjerast tilgjengeleg på internett. Fotosamlinga etter Alice Archer på 633 foto samt knapt 500 reprofoto frå Hjelmeland er publisert på internett på Digitalt Museum, ein felles nettportal for norske museum, www.digitalmuseum.no. Ei tematisk nettutstilling om Archer-samlinga ligg likeeins på nettet, på nettsida til Fotonettverk Rogaland, www.fotonettverk-rogaland.no/nettutstillinger/alicearcher. Det ligg lenke til desse nettsidene på heimesida til Ryfylkemuseet.

VIDEO OG FILM

Samlinga av video- og filmopptak er på i alt 157 nummer. Av desse er 55 videoopptak som gjeld aktivitetane ved folkemusikkarkivet. 4 er smalfilmar, og av dei 98 andre er fleirtalet opptak som speglar ulike sider ved aktiviteten til museet elles. Tilveksten i 2010 var på 1 nummer.

LYDBAND

Lydbandsamlinga ved Ryfylkemuseet tel 1091 nummer inklusive opptaka i folkemusikkarkivet. Lyden er registrert på ulike lagringsmedium som spoleband, kassetar, DAT-kassetar, minidisk og digitale lydfile. Noe over halvparten av opptaka er intervju som også er skrivne av, men teksten er ikkje lagt i noen form for database som kunne gi grunnlag for elektronisk søk.

Det er registrert ein tilvekst på 16 lydopptak i meldingsåret. 13 av dei er intervju gjort i samband med ulike prosjekt, som bedehus- og Common Ground-prosjektet.

Ved innsamling av lyd bruker vi nå harddiskopptakar og materialet blir lagra på server som digitale lydfile. Det har vore ei utfordring å sikre tidlegare opptak som er gjort på ulike typer band. Vi har i år prioritert digitalisering av materialet i folkemusikkarkivet gjennom kjøp av eksterne tenester. Arbeidet var ikkje ferdig ved utgangen av året.

PRIVATARKIV

Privatarkivsamlinga ved Ryfylkemuseet omfattar 122 arkiv. Noe av materialet er ordna, men det meste ikkje. Privatarkiva utgjør om lag 77 hyllemeter.

Tilveksten i 2010 var på 6 privatarkiv. Arkivskaparar til dei tilvekstførte arkiva var Suldal husflidslag, Borghild Bråtveit, Reidun Ronæs, Kari J. Svenneby Svendsen, Kristian Hysten og Foreininga Suldalsdampen.

Det nye museumsbygget på Sand rommar gode arkivrom der det aller meste av arkivmaterialet nå blir oppbevart. Dette gjeld både foto-, papir- og lydarkiv. I samband med overføring av arkivet til det nye bygget er det gjennomført ei revidering av arkivet som delvis er finansiert av stiftinga UNI.

DIGITALT ARKIV

Som ein forstår er det eit mål at store delar av arkivmaterialet til museet etter kvart blir digitalisert, både av omsyn til sikring av materialet og lettare tilgang til det. Dette er eit omfattande arbeid som vil ta tid om vi skal få det til innafor dei ordinære driftsmidlane.

Det digitale arkivet blir sikringskopiert gjennom driftsavtalen for dataanlegget som vi har med Kultur IT på Lillehammer. Her er det behov for utviding av lagringskapasiteten. Dette vil bli gjennomført i 2011.

BIBLIOTEK

Det er i 2010 registrert ein tilvekst på 110 bøker. 66 er innkjøpt faglitteratur til biblioteket, 44 er eldre bøker vi har teke inn til museet. I tillegg kjem ein del eldre årgangar av diverse blad. Gjevarane var Randi Jørgensen, Reidun Ronæs, Kristian Steinsbø, Tor Bergjord, Rune Andreassen, Elfrid Kjølvik og Bjarne Sukka.

DOKUMENTASJON OG FORSKING

Ryfylkemuseet har eit langsiktig samarbeid med Suldal kommune om skriving av bygdebøker for dei ulike delane av kommunen. I 2010 er det arbeidd med bygdebøkene for gamle Jelsa kommune, og første bandet var ferdig før jul. Det vil bli ytterlegare to band som vil vera ferdig i 2012 eller 2013 avhengig av endeleg avklaring av kva gardsnummer som skal med i bøkene.

Arbeidet med oppbygging av kompetanse om tradisjonshandverk omfattar også forskingsoppgåver, men dette er omtala på annan stad i årsmeldinga.

I samarbeid med styret i bedehuset "Bethel" på Finnøy er det utarbeidd plan for og søkt om midlar til eit dokumentasjons- og formidlingsprosjekt om bedehuskulturen. Arbeidet med dokumentasjonsdelen av prosjektet har gått føre seg på heiltid hausten 2010 og vil bli avslutta i mai 2011. Det vil etter det bli laga ei utstilling på "Bethel".

Med støtte frå Stavanger 2008 har det vore arbeidd med eit prosjekt for dokumentasjon av innvandring frå Nederland og Tyskland kalla "Common Ground". Dokumentasjonsdelen av prosjektet er avslutta i 2010. Det blir opna ei utstilling om temaet i juni 2011.

3 MUSEET SOM MØTEPLOSS

Den andre hovudoppgåva til musea er å vera *møtestad og dialoginstitusjon*. Musea må kommunisere med omverda for å formidle kunnskap og opplevingar. Suksessen til musea blir ofte målt ut frå publikumstalet. Ryfylkemuseet legg stor vekt på å styrke den utoverretta verksemda ved museet.

VITALISERING AV PUBLIKUMSTILBODET – ”MITT RYFYLKE”

Ei av dei store utfordringane for Ryfylkemuseet er å vitalisere dei ulike avdelingane som hører museet til. Vi forvaltar eit unikt materiale som kan gi vesentlege bidrag både til kulturelt medvit og identitetsbygging, og til utvikling av reiselivet i regionen. Etter søknad har Ryfylkefondet gitt tilsagn om eit tilskott på til saman 2,5 mill. kr. for tiltak i dei kommunane som er med i Ryfylke IKS. På dette grunnlaget blir det arbeidd med detaljplanar og tilleggsfinansiering for fleire tiltak under hovudtittelen ”Mitt Ryfylke”. Prosjektet er ein del av merkevareprosjektet til Ryfylke IKS.

Følgjande tiltak er under utvikling:

Det er innleia eit samarbeid med Strand kommune, Mølleparkens venner og Strand bygdemuseum om etablering av eit utstillingstilbod med arbeidstittelen ”Mjøl og øl” i Bruksløa på Tau. Det er det gamle brukssamfunnet som vil vera i fokus for utstillinga. Det har vore arbeidd med finansieringa sidan 2009, men vi har så langt ikkje lukkast med å fullfinansiere tiltaket, og m.a. fått avslag på søknad om støtte frå Strand kommune. Førebels har vi samla stoff om historia, og gjorde ”Mølleparken” til tema for årboka, Folk i Ryfylke, i 2010.

Det er sett i gang omfattande restaurering av bygningane i Viga. Heller ikkje dette er fullfinansiert, men vedtak om deltaking frå Hjelmeland kommune frå 2011 gjer at arbeidet kan fortsetta. Om vi lukkast ønskjer vi å følgje opp restaureringa med reising av eit servicebygg for publikum og etablering av eit publikumstilbod knytt til levemåte og livsstil i landbruket, med særleg vekt på historia om frukt- og bær dyrkinga i Ryfylke.

På Sand er det sett i gang arbeid med ei revitalisering av Nesasjøhuset på Sand der det permanente tilbodet har gjennomgått lita utvikling sidan det blei etablert først på 1990-talet. Det er etablert nytt kjøkken og ny kafe og det blir arbeidd med fornying av lysopplegget i huset. I april 2011 vil det bli opna ei ny utstilling for barn basert på forteljinga ”Kvitebjørnen” av Rasmus Løland. Det er vidare planar om å produsere ei med arbeidstittelen ”Mitt Ryfylke” i Nesasjøhuset.

På lengre sikt (2012-2013) har vi planar om eit prosjekt for dokumentasjon og formidling av sand- og steinindustrien med utgangspunkt i Forsand, og ei tilsvarande prosjekt for veksthusnæringa med utgangspunkt i Finnøy og Rennesøy.

ANDRE UTVIKLINGSTILTAK

I Kvitsøy blei det i perioden 2006-2009 etablert eit museum med høg standard knytt til forteljinga om hummaren og andre fiske. Den store utfordringa her er å få til eit skule-, aktivitets- og publikumstilbod som står i stil med investeringane. Dei driftsressursane som er nødvendige for å få dette til er ikkje til stades.

Etter rekonstruksjon av løa på Hustveit blir det arbeidd med etablering av robuste utstillings-tilbod om garden og kulturlandskapet. I meldingsåret er det opna to utstillingar: ”Stavkonstruksjonen” og ”Folka og garden”. Utstillingane er døgnopne. Det er eit eksperiment som så langt har fungert godt. I 2011 blir det opna ytterlegare to utstillingar på Hustveit.

LØLANDSENTERET

I samarbeid med stiftinga Rasmus Løland-markeringa har museet tatt på seg å arbeide for etablering av eit senter for nynorsk barnekultur og –litteratur i tilknytning til hovudsetet til museet på Sand. Frå hausten 2008 har det vore arbeidd med finansiering av tiltaket. Dei første løyvingane, frå Suldal kommune og Rogaland fylkeskommune, kom på plass i budsjettet for 2010 og det vil bli opna ei utstilling for barn basert på forteljinga om ”Kvitebjørnen” i tilknytning til markeringa av at det i 2011 er 150 år sidan diktaren blei født.

Kulturdepartementet har gitt eit mindre tilskott til markeringa, og det er tatt inn ein merknad om senteret i statsbudsjettet for 2011, men vi har førebels ikkje oppnådd tilsegn om støtte til etablering av eit senter.

UTSTILLINGAR

Museet har hatt desse temautstillingane i meldingsåret:

- 01.01-31.12 *Strandstaden Sand*, permanent utstilling på Nesa-sjøhuset
- 01.01-31.12 *Garden og folka*, permanent utstilling på Kolbeinstveit
- 01.01-31.12 *BibMus*, permanent utstilling i Kulturhuset Meieriet, Vikevåg
- 01.01-31.12 *Frå teine til sølvfat*, permanent utstilling i Kvitsøy Hummermuseum
- 01.01-31.12 *Fiske året rundt*, permanent utstilling i Kvitsøy Hummermuseum
- 01.01-31.12 *Stader i Ryfylke*, permanent punktutstilling på Preikestolen Fjellstue
- 01.01-31.12 *Båten og motoren*, permanent utstilling i Kvitsøy Hummermuseum
- 04.06-31.12 *Ein kvinneheim*, mellombels utstilling på Sand
- 17.06-31.12 *Stavkonstruksjonen*, permanent utstilling på Hustveit
- 17.06-31.12 *Garden og folka*, permanent utstilling på Hustveit

Vi er og ”medeigarar” i ei vandreutstilling om Rasmus Løland som blir administrert av Nynorsk Kultursentrum. Denne blei vist 6 stader i 2009, 6 stader i 2010 og førebels 2 stader i 2011.

Følgjande anlegg har hatt faste opningstider i sommarsesongen:

- Sjøhuset i Bergevik, Forsand – heile veka
- Skulemuseet på Jelsa – laurdag-søndag
- Nesasjøhuset, Sand – heile veka (vintersesongen ope på kvardagar)
- Kolbeinstveit – tysdag-søndag
- Li-tunet – ope i to periodar tysdag-søndag
- Industriarbeidarmuseet i Åbø-byen, Sauda – daglege omvisingar
- BibMus, Rennesøy – heile året i oppningstidene til biblioteket
- Bakken, Rennesøy – søndag
- Kvitsøy Hummermuseum – søndag

Gjennom ei forsøksordning med ambulerande vert har det i tillegg vore muleg å tilby opning følgjande stader ein dag eller to i veka:

Viga – tysdag og søndag

Røynevarden – onsdag

Hustveit- torsdag

Håland – fredag

Skulemuseet og kyrkja, Jelsa – laurdag

Ordninga med ambulerande vert var vellukka, og vil bli vidareført, med noen justeringar, neste år.

I tillegg til dei faste opningstidene har det vore omvising av grupper og arrangement ved fleire av anlegga.

ARRANGEMENT

Attåt opne anlegg og utstillingar, og ofte i tilknytning til desse, har museet kvart år ei rekke arrangement av ulike slag. Til saman har det i 2010 vore 45 større og mindre arrangement. Mellom desse store arrangement som utstillingsopningar, konsertar, seminar om tradisjons-handverk, folkemusikkhelg, forfattarkafear, internasjonale kafear, turar og nissekveldar.

BARN OG UNGE

Det er utarbeidd skuleopplegg for fleire av anlegga til museet og for ”Brødrene af Sand”. I Åbøbyen og Industriarbeidarmuseet i Sauda inngår skulebesøk i skulesekkplanen for Sauda. Her har det dette året vore besøk av tre 9. klasser, tre 10. klasser og fire klassar frå vg. skule. Det er elles skulebesøk på Kolbeinstveit. På Nesajøhuset på Sand er det jamt ein del besøk av skular og barnehagar.

I september var det arrangement med maria Parr i Folkets Hus i Sauda i samarbeid med Løland-stiftinga og Sauda sogelag.

Den årlege folkemusikkhelga samlar deltakarar på tvers av generasjonane, og det var også i år eit stort innslag av barn og unge på dei ulike kursa.

Det er særlege barneaktivitetar på den internasjonale kafeen.

Det var fullt hus på nissekveldane som blei arrangert på Kolbeinstveit og Hustveit før jul.

TURISTINFORMASJON

På oppdrag frå Suldal vekst har vi drive turistinformasjon på Sand i sommarsesongen. Dette har vore ein ”vinn-vinn-situasjon” der begge partar har fått eit større publikumstilbod for dei same pengane som tidlegare blei brukte på bemanning av to besøksstader. For museet har det ført til meirbesøk på museumsanlegget på Sand.

BESØK

Statistikken for publikumsbesøk i 2010samanlikna med tala for 2009 ser slik ut:

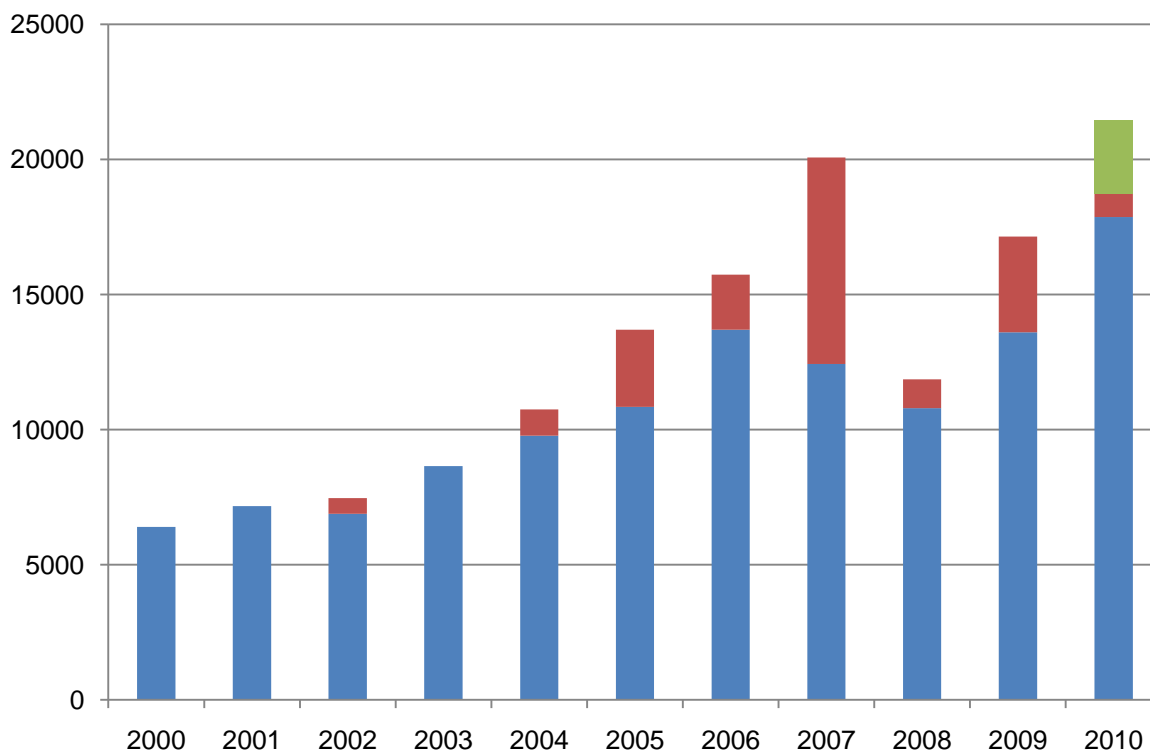
STAD	2009	2010
Forsand bygdemuseum	170	341
Dalen skule	820	340
Viga	367	838
Hjelmeland bygdemuseum	168	119
Håland	662	597
Jelsa skulemuseum	637	1 271
Nesa-sjøhuset	4 731	5 603
Kvednahola	28	
Kolbeinstveit	2 518	2 488
Røynevarden	850	816
Li		122
Hustveit	541	2 009
Industriarbeidarmuseet	365	654
Bakken	36	115
BibMus	1 020	1 241
Kvitsøy Hummermuseum	376	1 252
Brødrene af Sand	313	60
Sum museumsanlegg	13 602	17 866
Eksterne arrangement	3 448	645
Suldalsdampen	88	221
Turistinformasjon		2 720
Sum publikum	17 138	21 452

I tillegg til dei tala som kjem fram her kjem besøk på anlegga våre utanom opningstidene. Vi har heller ikkje tal for besøk på vandreutstillinga om Rasmus Løland.

På Hustveit er det installert automatisk teljing av dei besøkande i døra til låa. Det oppgitte talet er justert i forhold til mulege feilkjelder.

Dette betyr at veksten i besøket held fram. Samla er dette det største besøket vi har registrert, og det stadfestar ei god publikumsutvikling dei siste åra, med unntak for fjoråret.

I ei grafisk framstilling ser besøksutviklinga slik ut:

Den nedste delen av kolonnane er besøket i egne lokale, den neste besøk andre stader, og toppen på stolpen for 2010 er besøk i turistinformasjonen.

ELEKTRONISKE MEDIA

Musea blir i sterk grad oppfordra til å ta elektroniske media og nettbaserte kanalar i bruk i si formidling. Ryfylkemuseet har lenge hatt ei heimeside som blir kontinuerleg oppdatert. I 2010 blei det nødvendig å gjennomført ein meir gjennomgripande revisjon av denne da ABM-utvikling sa opp avtalen om webhotell og vi måtte finne ei ny løysing for distribusjon av lista. Omlegging av heimesida har skjedd i samarbeid med Norsk Plan. Ny heimeside var i drift frå månadskiptet juni/juli.

Det er registrert 5.362 besøk på heimesida frå vi etablerte den nye sida i juli og fram til årskiftet. Vi har ingen samanlikningstal som kan seia noe om utviklinga av bruken av heimesida. Etter ein litt forsiktig start har besøket på heimesida vore nokså stabilt frå august og ut året.

Kvar måned har vi sidan 2004 sendt ut eit elektronisk nyhendebrev. Dette hadde i 2010 182 "abonnentar".

Den første nettstillinga, "*Turistens bilder*", med fotografi frå samlinga etter Alice Archer, blei publisert på nett i 2009. Utstillinga har i 2010 hatt 321 besøkande.

ANDRE PUBLIKUMSTENESTER

Museet driv ei relativt omfattande rådgiving, både over for kommunar og privatpersonar. Dette året har særleg kommunale saksbehandlarar i Hjelmeland, Rennesøy og Suldal brukt oss

som rådgjevarar i bygnings- og vernesaker. Også private huseigarar spør om råd som gjeld bevaring og istandsetting av bygningar. Når rådgivinga omfattar synfaring og skriving av rapportar eller uttale blir slike oppdrag fakturerte.

Fotosamlinga vår har også mange eksterne brukarar som er på leit etter bildestoff til ulike formål. Det er faste satsar for kopiering og ekspedering av fotomateriale.

Arkivet elles har færre eksterne brukarar, men vi rår over ein del privatarkivmateriale som kjem til nytte i ulike samanhengar.

Bygdebokskrivaren har mange besøk av folk som vil ha hjelp med slektsgransking.

Folkemusikkarkivet yter tenester til utøvarar av folkemusikk som er på leit etter materiale til verksemda si, og som, på visse vilkår, kan få kopiert materiale som grunnlag for innøving av nytt stoff.

PUBLIKASJONAR

I 2010 har Ryfylkemuseet publisert følgjande materiale i egne og andre publikasjonar:

- Brandal, Trygve: *Alice Archer – den engelske ryfylkefotografen*, Vindetreet, Sogeskrift for Vindafjord 2010
- Drange, Ernst Berge: *Jelsa. Gardar og folk I*, Suldal kommune
- Holmboe, Grete: *Jakta på tradisjonshandverk i Hjelmeland*, Verd å verne, medlemskrift for Fortidsminneforeningen i Rogaland
- Høibo, Roy (red.), Brandal, Trygve, Holmboe, Grete, Svensen, Jan Egil, Øverland, Åshild Marie og Årtun, Tone: *Folk i Ryfylke 2010*, temanummer om Mølleparken, 144 sider, Ryfylkemuseet
- Moen, Ruth Anne: *Honden og katten og grisen*, ei samling songar, småstubbar og regler frå Lund, Lund kommune

TAKK

Vi vil takke Kulturdepartementet, Rogaland fylkeskommune, Suldal kommune og andre bidragsytarar for godt samarbeid og for støtte til drifta av museet.

Judaberg, 16. mars 2011

Terjer Hidle
Styreleiar